

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce

název studijního programu/specializace	Základy společenských věd se zaměřením na vzdělávání
kód studijního programu	B0114A300069
typ studia	bakalářský
forma studia	prezenční kombinovaná
platnost	od akademického roku 2021/2022

Popis průběhu SZZ:

V určeném termínu před konáním SZZ odevzdá kandidát/kandidátka seznam literatury, který bude členěn podle jednotlivých okruhů (1–10). Seznam bude obsahovat ke každému okruhu **min. 3 knihy** (tj. jednu knihu ke každé perspektivě okruhu), které musí mít kandidát/kandidátka nastudované. Knihy si může vybrat za **a)** z povinné, případně doporučené literatury uvedené v sylabech povinný a povinně volitelných kurzů, pokud tento titul není uveden mezi povinnou literaturou ke SZZ (viz oddíl *Literatura* tohoto dokumentu), nebo za **b)** z příloženého seznamu rozšiřující literatury ke SZZ (viz oddíl *Literatura* tohoto dokumentu). **Seznam tak bude obsahovat 30 titulů.** Povinná literatura se do tohoto seznamu nepočítá!

Při samotné SZZ si kandidát/kandidátka vylosuje okruh (1–10) a komise mu pak s přihlédnutím k odevzdanému seznamu literatury specifikuje jednotlivé perspektivy (sociologicko – antropologickou, politologickou a filozofickou). Specifikace bude vždy vycházet z „podokruhů“ uvedených v jednotlivých perspektivách. Kandidát/kandidátka budou mít poté 30 min. na přípravu. Zkouška samotná bude začínat představením tématu z pohledu jednotlivých perspektiv a zadané specifikace. Kandidát/kandidátka si mohou vybrat pořadí perspektiv, v jakém budou dané téma představovat. Na představení každé perspektivy bude mít kandidát/kandidátka 5–7 minut. Závěr ústní zkoušky bude tvořit rozprava na povinnou literaturou k danému tématu a případně rozprava nad další zpracovanou literaturou k tématu uvedenou v odevzdaném seznamu literatury. Tato rozprava je nedílnou součástí SZZ.

OKRUHY

1. Člověk mezi svobodou a sociální podmíněností

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Socializace jako aktivní proces začleňování do společnosti, sociální kontrola
- Vztah zdravého rozumu a vědy, sociologická imaginace (Giddens, Mills)
- Člověk a společnost optikou interpretativního a objektivistického paradigmatu

Perspektiva politologická

- Liberální pojetí svobody (J. S. Mill), dva pojmy svobody (I. Berlin) a jejich kritika
- Účinná a formální svoboda; svoboda jako autonomie a svoboda jako možnost dělat si co chci
- Svoboda jako politická účast a svoboda, která začíná tam, kde končí politika

Perspektiva filozofická

- Vysvětlíte koncept svobody v existencialistickém pojetí (zejména Jean Paul Sartre).
- Vysvětlíte strukturalistickou a postmodernistickou kritiku možnosti svobody (C. Lévi-Strauss, M. Foucault, F. Braudel ...).
- Jaké jsou argumenty moderní kognitivní vědy pro neexistenci osobní svobody?

2. Člověk jako tvůrce i výtvar kultury

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Kultura v sociologickém pojetí: základní definice kultury, charakteristiky a složky kultury
- Etnocentrismus vs. kulturní relativismus, pluralita kultur (Eriksen, Giddens, Weber)
- Jazyk a kultura (osvojování jazyka – Chomsky), jazykový relativismus, jazykový determinismus, sociolingvistika, diglosie, gender a jazyk, dialekt, pidžin

Perspektiva politologická

- Politická kultura a tři typy politické kultury
- Tři typy legitimacy; krize legitimacy a proč dochází k revolucím – Marxovo pojetí a nemarxistické teorie
- Vznik politických stran, jejich základní rysy, funkce a úloha

Perspektiva filozofická

- Vysvětlete pojetí znaku u F. de Saussura a Ch. S. Pierce. Vysvětlete, čím se zabývá sémiotika a jaký je její vztah ke zkoumání kultury.
- Formulujte hlavní problémy filozofie jazyka a analytické filozofie (dokumentujte na tématech L. Wittgensteina, R. Carnapa a W. V. Quinea)
- Pokuste se formulovat ústřední hodnoty západní kultury (antika + židovství a křesťanství).

3. Spravedlnost v životě člověka a společnosti

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Sociokulturní a socioekonomické nerovnosti, konsenzuální vs. konfliktualistické pojetí sociálních nerovností
- Nerovnosti ve vzdělávání, kapitál, habitus (Bernstein, Bourdieu)
- Sociální stratifikace, třídní stratifikační systém u Marxe a Webera

Perspektiva politologická

- Utilitarismus a spravedlnost jako maximalizace užitku
- Rawls a liberálně-egalitární teorie spravedlnosti jako férovosti
- Nozick a libertariánské pojetí spravedlnosti jako oprávnění, Waltzer a komunitaristické pojetí spravedlnosti jako kulturní pluralismus

Perspektiva filozofická

- Klasické koncepce spravedlnosti (srovnejte): Platón, Aristotelés, stoicismus, sv. Augustin
- Novověké koncepce spravedlnosti (srovnejte): J. Locke, J. J. Rousseau, utilitarismus, K. Marx
- Teorie spravedlnosti Johna Rawlse a její kritika (komunitarismus, M. Sandel, libertariáni, R. Nozick)

4. Člověk ve vztahu k přírodě

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Člověk a ostatní živočichové – kultura jako náhrada instinktů, pojem instituce
- Příroda jako předpoklad, příčina nebo spolupůsobící faktor společnosti/kultury; biologický determinismus vs. „biofóbie“
- Konstrukce příbuzenských vztahů a příbuzenských systémů (matriliniearita, patrilinearita, monogamie, polygamie atd.)

Perspektiva politologická

- Národ jako kulturní společenství a národ jako politické společenství, rozdíl mezi občanským a národnostním principem
- Různé druhy nacionalismu: liberální nacionalismus, konzervativní nacionalismus, rozpínavý nacionalismus, protikoloniální nacionalismus
- Charakteristika ekonomického systému kapitalismu a socialismu; tři typy kapitalismů: angloamerický (podnikatelský), rýnsko-alpský (sociální) a východoasijský (kolektivní); státní a tržní socialismus

Perspektiva filozofická

- Vysvětlete mechanistické, vitalistické a organicistní pojetí přírody.
- Současné filozoficky relevantní koncepce přírody: I. Prigogine, F. Capra, M. Gell-Mann
- Formulujte základní témata environmentální etiky (např. J. Garvey)

5. Člověk jako politická bytost

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Typologie politických systémů (tlupa, kmen, náčelnictví, stát), centralizované a akefální systémy, teorie vzniku státu
- Masová média, kulturní průmysl a jejich vztah k de/politizaci; role veřejného mínění
- Komunikativní a instrumentální jednání, deliberace (Habermas)

Perspektiva politologická

- Teorie státu a základní rasy státu: patriarchální stát, pluralistický stát, neopluralistická teorie státu, nová pravice a stát jako Leviathan
- Úloha státu: minimální stát, stát jako nástroj rozvoje, sociálně-demokratické státy, zkollektivizované státy, totalitní státy, vyprázdňené státy
- Charakteristika zákonodárné moci a její vztah k moci soudní a výkonné; zákonodárná moc v ČR, pravomoci Poslanecké sněmovny ČR a Senátu ČR; zákonodárná iniciativa a proces schvalování zákonů v ČR

Perspektiva filozofická

- vznik politického prostoru v řecké polis a v římské res publica; vysvětlete základní institucionální uspořádání athénské demokracie; klasické definice člověka z hlediska politického života (Platón, Aristotelés, Akvinský, Arendtová)
- Popište charakter a rozdílnosti teorií společenské smlouvy v novověkém myšlení (Hobbes, Locke, Rousseau);
- Popište liberální koncepce společnosti 19. a 20. století (J. S. Mill, A. von Hayek, K. R. Popper, R. Nozick)

6. Člověk jako tvůrce a objekt ideologií

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Školní vzdělávání optikou teorie konsensu a konfliktu (Durkheim, Parsons vs. Bourdieu, Illich)
- Rasa a rasismus jako specifické ideologické konstrukty
- Globalizace jako ambivalentní pojem, vztah různých dimenzí globalizace (informačně-technologické, ekonomické, politické, sociální, kulturní, ekologické); alterglobalizace

Perspektiva politologická

- Charakteristika politických ideologií a jejich klasifikace ve třech spektrech
- Klasické politické ideologie: liberalismus, konzervativismus, socialismus a anarchismus (jejich základní znaky a hlavní představitelé)
- Moderní politické ideologie: fašismus, environmentalismus a feminismus (jejich základní znaky a hlavní představitelé)

Perspektiva filozofická

- Pojem ideologie u K. Marxe a frankfurtské školy (T. Adorno, H. Marcuse)
- Kritika totalitarismu: H. Arendtová a K. R. Popper
- Postmoderní kritika ideologií a biomoci (M. Foucault a G. Lipovetsky)

7. Člověk jako náboženská bytost

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Základní modely vědeckého studia náboženství (substanční, funkcionální, hermeneutický a kognitivistický)
- Rituál a jeho podoby (rituál jako dramatická složka mýtu – Eliade, rituál jako prostředek posilování sociální koheze – Durkheim, rituály přechodu – Van Genep, rituál jako nástroj sociální transformace – Turner)
- Cyklické a lineární vnímání času (Eliade)

Perspektiva politologická

- Charakterizujte teokratické politické režimy
- Náboženský fundamentalismus jako ideologie a role náboženství v jednotlivých politických ideologiích
- „Má být stát neutrální anebo má prosazovat určité pojetí dobra?“ – spor mezi neutralisty a perfekcionisty

Perspektiva filozofická

- Charakteristika a filozofické zdůvodnění monoteismu.
- Filozofická kritika náboženství: osvícenci, L. Feuerbach, K. Marx, Z. Freud
- Bůh a koncepce náboženství moderní teologie 20. století: R. Bultmann, P. Tillich, K. Rahner, K. Barth)

8. Člověk jako dějinný tvor

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Tradiční vs. moderní společnost
- Moderní společnost, výzvy a rizika post/moderní společnosti (Beck)
- Globalizace a distribuční nerovnost (Bauman, Sassen, Wallerstein)

Perspektiva politologická

- Definice a funkce politického režimu
- Platónovo a Aristotelovo dělení typů vlády
- Režimy v moderním světě: liberální demokracie, nové demokracie, východoasijské režimy, nedemokratické režimy

Perspektiva filozofická

- Kdy a jak vzniklo lineární pojetí času a čím se liší od cyklického pojetí času v mýtu (M. Eliade)?
- Vysvětlete rozdíly v pojetí dějin u Hegela a Marxe.
- Vysvětlete principy kritiky ideje pokroku ve 20. století (C. Lévi-Strauss, postmodernismus, frankfurtská škola, K. Lorenz a F. Wuketits)

9. Člověk jako individuální a sociální bytost

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Každodennost a sociální interakce, etnometodologie (Garfinkel), sociální role, dramaturgická sociologie (Goffman)
- Genderová socializace a gender v kontextu společenských institucí (škola, rodina, práce, média, věda, politika)
- Sociální identita, etnicita, etnická skupina, národ, nacionalismus (Eriksen, Gellner, Holý)

Perspektiva politologická

- Obecná charakteristika demokracie: kdo je to lid a kam by měla sahat jeho moc
- Modely demokracie a rozdílné pohledy na demokracii
- Reprezentace a její různé podoby; funkce a význam voleb a charakteristika většinových a poměrných volebních systémů, jejich výhody a nevýhody; čtyři teorie volebního chování

Perspektiva filozofická

- Antické koncepte člověka: Platón, Aristotelés, stoikové; křesťanské pojetí člověka
- Vysvětlete novověký obrat k subjektu (Descartes) a jeho důsledky pro pojetí člověka v novověké filozofii (antropologii)
- Vysvětlete koncepci postmoderního individualismu (E. Fromm, G. Lipovetsky). Vysvětlete jeho příčiny a negativní důsledky.

10. Člověk mezi dobrem a zlem

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Sociální kategorie, předsudky a stereotypy, koncept obětního beránka, „my“ vs. „oni“, sebenaplňující se proroctví (Merton), koncept autoritářské osobnosti (Adorno),
- Fakta a hodnoty, objektivita v sociálních vědách
- Temné stránky západní vědy: rasová teorie (Gobineau), sociální darwinismus, orientalismus vs. postkolonialismus (Said)

Perspektiva politologická

- Obecná role ústavy v politickém systému, co tvoří českou ústavu, její jednotlivé hlavy
- Definice soudní moci a její vztah k ostatním složkám státní moci, soustava soudů v ČR
- Ústavní soud, jeho pravomoci, počet soudců, způsob jejich jmenování

Perspektiva filozofická

- Formulujte principy klasických antických etických koncepcí (Sókratův etický intelektualismus, relativismus sofistů, aristotelskou etiku ctností, epikureismus-hédonismus, stoickou etiku)
- Vysvětlete rozdíl mezi kantovskou deontologickou etikou a utilitarismem (I. Kant, J. Bentham, J. S. Mill, P. Singer). Co mají společného? V čem spočívá humovský emotivismus a v čem se liší od předchozích dvou koncepcí?
- Vysvětlete morální problémy totalitarismu (H. Arendtová).
- Vysvětlete, v čem (v jakém typu či metodologii zkoumání) spočívá moderní naturalistický přístup k etice (neodarwinismus). Popište vybrané neodarwinistické teorie (např. Dawkins a teorie sobeckého genu) nebo morální psychologie (Kahneman, Haidt a dominance morální intuice) a jejich filozofickou reflexi.

LITERATURA

Základní literatura

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Berger, Peter L. 2017. *Pozvání do sociologie: humanistická perspektiva*. Brno: Barrister & Principal.
- Giddens, Anthony a Sutton, Philip W., ed. 2013. *Sociologie*. Praha: Argo; zejména kapitoly 1-3; 7-9; 11,14-20.
- Mills, C. Wright. 2008. *Sociologická imaginace*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Eriksen, Thomas Hylland. 2008. *Sociální a kulturní antropologie*. Praha: Portál.
- Waardenburg, Jacques. 1997. *Bohové zblízka. Systematický úvod do religionistiky*. Brno: MU.

Perspektiva politologická

- Swift, Adam: *Politická filozofie*. Praha: Portál, 2005.
- Sandel, Michael: *Spravedlnost*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2015.
- Heywood, Andrew: *Politologie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.
- David, Roman: *Ústava České republiky*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005.
- Heywood, Andrew: *Politické ideologie*. Vyd. 4. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008.

Perspektiva filozofická

- Platónovy dialogy výběr (**alespoň 1 z nich**): Faidón, Faidros, Ústava, Prótagorás, Gorgiás
- Sartre, Jean-Paul. *Existencialismus je humanismus*. Praha: Vyšehrad, 2004
- Searle, John R. a Marek Nekula. *Mysl, mozek a věda*. Praha: Mladá fronta, 1994
- Singer, Peter. *Spisy o etickom životí*. 1. vyd. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2008.
- Næss, Arne. *Ekologie, pospolitost a životní styl: náčrt ekosofie*. Překlad Jiří Hrubý. Vyd. 1. Tulčík: Abies, 1996

Rozšiřující literatura

(v závorce za titulem a celou citací je **silně** číslo otázky nebo otázek, ke kterým se titul vztahuje a **doporučuje se jej proto využít!!!**)

Perspektiva sociologicko – antropologická

- Balandier, Georges. *Politická antropologie*, Praha: Dauphine 2000 (5)
- Bauman, Zygmund. *Globalizace. Důsledky pro člověka*, Praha: Mladá fronta 1999 (8)
- Berger, Peter Luckman, Thomas. *Sociální konstrukce reality*, Brno: CDK 1996 (1)
- Bourdieu, Pierre. *Teorie jednání*, Praha: Karolinum 1998 (2)
- Černý, Václav. *Rasismus, jeho základy a vývoj*, Olomouc: Votobia 1995 (6,10)
- Eliade, Mircea. *Mýtus o věčném návratu*, Praha: OIKOYMENH 1993 (8)
- Eriksen, Thomas. *Etnicita a nacionalismus. Antropologické perspektivy*, Praha: SLON 2012 (9)
- Gennep, Arnold van. *Přechodové rituály*, Praha: NLN 1997 (7)
- Goffman, Erving. *Všichni hrajeme divadlo*, Praha: Nakladatelství Studia Y 1999 (9)
- Harari, Y, Noah. *Sapiens. Stručné dějiny lidstva*, Praha: LEDA 2018 (4)
- Katrňák, Tomáš. *Odsouzení k manuální práci*, Praha: SLON 2004 (3)
- Keller, Jan. *Dvanáct omylů sociologie*, SLON: Praha (1)
- Keller, Jan. *Tři sociální světy. Sociální struktura postindustriální společnosti*, Praha: SLON 2010 (3)
- Merton, Robert, King. *Studie ze sociologické teorie*. Praha: SLON 2007 (10)
- Pals, Daniel: *Osm teorií náboženství*, Praha: ExOriente 2015 (7)
- Prokop, Daniel: *Slepé skvrny. O chudobě, vzdělání, populismu a dalších výzvách české společnosti*, Brno: HOST 2019 (5)
- Saini, Angela. *Superior: The Return of Race Science*. London – New York: Harper Collins 2020 (6)
- Salzmann, Zdeněk. *Jazyk, kultura a společnost. Úvod do lingvistické antropologie*, Praha: UK 1997 (2)
- Skupnik, Jaroslav: *Antropologie příbuzenství*, Praha: SLON 2010 (4)

Perspektiva politologická

- Balík, Stanislav – Kubát, Michal. *Teorie a praxe nedemokratických režimů*, Brno: Dokořán 2012 (5,6)
- Brunclík, Miloš – Kubát, Michal. *Kdo vládne Česku? Poloprezidentský režim, přímá volba a pravidla hry*, Brno: Barrister & Principal 2017 (10)
- Hayek, Friedrich A. von. *Cesta do otroctví*. Brno: Barrister & Principal 2000, (1,3,5)
- Hloušek, Vít – Kopeček, Lubomír – Šedo, Jakub. *Politické systémy*, Brno: Barrister & Principal 2011 (2,4,6)
- Hloušek, Vít, - Kopeček, Lubomír, (eds.). *Demokracie: teorie, modely, osobnosti, podmínky, nepřítel a perspektivy demokracie*, Brno: MU 2007 (3,5,9)
- Kaplan, Robert D. *Pomsta geografie: co mapy vyprávějí o příštích konfliktech a boji proti osudu*, Praha: Burdoun 2015 (2,7,8)
- Kissinger, Henry. *Uspořádání světa: státní zájmy, konflikty a mocenská rovnováha*, Praha: Prostor 2021 (3,7,8)

- Kelly, Paul. J. a kol. *Kniha politiky*, Praha: UNIVESRUM 2015 (4,5,10)
- Klíma, Michal. *Od totality k defektní demokracii*, Praha: SLON 2015 (1,4,9)
- Marshall, Tim. *V zajetí geografie: jak lze pomocí deseti map pochopit světovou politiku*, Praha: Rybka Publishers 2018 (2,7,8)
- Mill, John Stuart. *O svobodě myšlení a slova*, Praha: Institute H21 2020 (1)
- Myšička, Stanislav. *John Rawls a teorie mezinárodní spravedlnosti*. Brno: CDK 2014 (3,5)
- Nozick, Robert. *Anarchie, stát a utopie*, Praha: Academia 2015 (3,5)
- Sandel, Michael J. *Co si za peníze (ne)koupíte: společnost vstupuje do nové éry, vše je na prodej*. Brno: BizBooks, 2013 (3)

Perspektiva filozofická

- Adorno, Theodor W. a Max Horkheimer. *Dialektika osvícenství: filosofické fragmenty*. Praha: OIKOYMENH 2009 (6,8)
- Arendt, Hannah. *Eichmann v Jeruzalémě: zpráva o banalitě zla*. Praha: OIKOYMENH 2019 (5,6,10)
- Arendt, Hannah. *Původ totalitarismu I-III*. Praha: OIKOYMENH 2013, (5,6,10)
- Bakewell, Sarah. *V existencialistické kavárně*. Brno: Host, 2021 (1,7,9)
- Barša, Pavel a Josef Fulka. *Michel Foucault – politika a estetika*. Praha: Dokořán 2005 (1,6,8)
- Bergson, Henri. *Myšlení a pohyb*. Praha: Mladá fronta, 2003 (4)
- Camus, Albert. *Člověk revoltující*. Vyd. 2. Praha: Garamond, 2007 (1,6,8)
- Capra, Fritjof. *Tkáň života: nová syntéza mysli a hmoty*. Praha: Academia, 2004 (4)
- Descartes, René. *Rozprava o metodě: jak vést správně rozum a hledat pravdu ve vědách*. Praha: OIKOYMENH, 2016 (4)
- Einstein, Albert. *Jak vidím svět*. Praha: Lidové noviny, 1993 (3,4,5)
- Eliade, Mircea. *Mýtus o věčném návratu: archetypy a opakování*. Praha: OIKOYMENH, 2019 (8)
- Foucault, Michel, François Ewald a Alessandro Fontana, Senellart, Michel, ed. *Zrození biopolitiky: kurz na Collège de France (1978-1979)*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009 (6)
- Foucault, Michel. *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Praha: Dauphin, 2000. (6)
- Freud, Sigmund. *Nespokojenost v kultuře*. Praha: Hynek 1998, (2,4)
- Fromm, Erich a Zdeněk Janík. *Strach ze svobody*. Praha: Portál, 2014(1,6,9)
- Fromm, Erich. *Cesty z nemocné společnosti: sociálně psychologická studie*. Praha: Earth Save, 2009 (3,9)
- Garvey, James. *Etika klimatické změny: co je a co není správné ve světě, který se otepluje*. Praha: Filosofia, 2018 (4)
- Haidt, Jonathan. *Morálka lidské mysli: proč lidstvo rozděluje politika a náboženství*. Praha: Dybbuk, 2013 (3,5,7,10)
- Harris, Sam. *Svobodná vůle*. Praha: Dybbuk, 2015 (1,10)
- Holton, Gerald. *Věda a antivěda*. Praha: Academia, 1999 (2)
- Ingram, Jay. *Divadlo mysli: pohled za oponu vědomí*. Praha: Dybbuk, 2010 (1)
- Kant, Immanuel a Immanuel KANT. *K věčnému míru: filosofický projekt. O obecném rčení: Je-li něco správné v teorii, nemusí se to ještě hodit pro praxi*. Praha: OIKOYMENH, 1999 (3,5)

- Kratochvíl, Zdeněk. *Filosofie mezi mýtem a vědou: od Homéra po Descarta*. Praha: Academia, 2009 (2)
- Küng, Hans. *Freud a budoucnost náboženství*. Praha: Vyšehrad, 2010 (7)
- La Mettrie, Julien Offray de. *Člověk stroj: Výbor z díla*. 1. Praha: Nakl. ČSAV, 1958 (4)
- Larson, Edward J. *Evoluce: pozoruhodný příběh dějin vědecké teorie*. V Praze: Slovart, 2009 (4,7)
- Lévi-Strauss, Claude. *Rasa a dějiny*. Brno: Atlantis, 1999 (2,4,6)
- Lévi-Strauss, Claude. *Myšlení přírodních národů*. Liberec: Dauphin, 1996 (1, 2)
- Lipovetsky, Gilles. *Éra prázdnoty: úvahy o současném individualismu*. Praha: Prostor 2008 (6,9)
- Locke, John. *Druhé pojednání o vládě*. Praha: Svoboda, 1992 (3,5)
- Lorenz, Konrad. *Osm smrtelných hříchů*. Praha: Academia, 2000 (4)
- Machovec, Milan, Slunečko, Vladimír, ed. *Filosofie tváří v tvář zániku*. Akropolis, 2006 (2,4,9)
- Marcuse, Herbert. *Jednorozměrný člověk: Studie o ideologii rozvinuté industriální společnosti*. Praha: Naše vojsko, 1991 (5,6,9)
- Marcuse, Herbert. *Psychoanalýza a politika*. Praha: Svoboda, 1969 (5,6)
- Marx, Karl. *Ekonomicko – filosofické rukopisy z roku 1844*. Praha: SNPL, 1961 (3,5,6,8)
- Monk, Ray. *Wittgenstein. Úděl génia*. Praha: Nakladatelství Hynek, 1996 (2)
- Nagel, Thomas. *Čo to všetko znamená: stručný úvod do filozofie*.
- Nietzsche, Friedrich. *Genealogie morálky: polemika*. Praha: OIKOYMENH, 2019 (2,7,10)
- Nietzsche, Friedrich. *Mimo dobro a zlo: předehra k filosofii budoucnosti*. 2. vyd. Praha: Aurora, 2003 (10)
- Patočka, Jan a Eva Koubová. *Evropa a doba poevropská*. Praha: Lidové noviny, 1992 (2,5)
- Peregrin, Jaroslav. *Kapitoly z analytické filosofie*. 2. vyd. Praha: Filosofia, 2014 (2)
- Popper, Karl R. *Otevřená společnost a její nepřítelé*. II, Vzdemnutí proctví: Hegel, Marx a co následovalo. Praha: OIKOYMENH, 2015 (5,6)
- Prigogine, Ilya a Isabelle Stengers. *Řád z chaosu: nový dialog člověka s přírodou*. Praha: Mladá fronta, 2001 (4)
- Rousseau, Jean-Jacques. *O společenské smlouvě neboli, O zásadách státního práva*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2002 (1,3,5)
- Quine, W. V. *Od stimulu k vědě*. Praha: Filosofia, 2002 (2)
- Singer, Peter. *Hegel*. Praha: Argo, 1995 (8)
- Singer, Peter. *Darwinovská levice: politika, evoluce a spolupráce*. Praha: Filosofia, 2016. (3,4,10)
- Singer, Peter. *Jeden svet: etika globalizácie*. Bratislava: Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov, 2006. (3, 10)
- Vernant, Jean-Pierre. *Počátky řeckého myšlení*. Praha: OIKOYMENH, 1995 (5)
- Veyne, Paul. *Foucault, jeho myšlení, jeho osobnost*. Praha: Filosofia, 2015 (1, 6)
- Wilson, Edward O. *Konsilience – jednota vědění: o nezbytnosti sjednocení přírodních a humanitních věd*. Praha: Lidové noviny, 1999 (4,10)
- Wittgenstein, Ludwig. *Tractatus logico-philosophicus*. Praha: OIKOYMENH, 2017 (2)
- Wuketits, Franz M. *Přírodní katastrofa jménem člověk: vývoj bez pokroku*. Praha: Granit, 2006, (2,4,8)